

Írások, melyek el nem fogadtak.

Előzetési árak:

Két-három hónapra, vagy idősebb postai előfizetésre.
Külföldre négyre 20 frank.
Egy évi ár 4 fr., a kapható kiadványokkal a díjazás után befizetés nélkül.

Egy évi ár 4 fr., a kapható kiadványokkal a díjazás után befizetés nélkül.

BRASSÓ.

Hirdetők felvételének a kiadványokhoz.

Hirdetési díjak:

1. Hosszú hirdetésre vagy annak helyére. Nagyon sok idővel előzetesen meg kell adni a hirdetés szövegét. Minden egyes hirdetésnek meg kell adni a kiadvány 30 fr. kiadványi díját.

Újabb kiadványok 10 fr. kiadványi díjjal.

Mindenki, aki a kiadványt előzetesen meg akarja adni, az előzetesen meg kell adni a kiadványt.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, köznevelési és szépirodalmi lap.

Megjelenik hetenként háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton.

Főszerkesztő:

Dr WEISZ IGNÁCZ
író.

Szerkesztői iroda:

Brassó, Lőcsár 10. szám alatt.
hova a lap szállított és a kiadványok kiadásának.
Készítési díjazás az előzetesen megadottak.

Feliratok szerkesztő:

Dr FISCHER ÁKOS
író.

A pártok a szűnődőben.)

Egy igazán idegőző, válságokkal teli nagy munka-szávon után egy cseppet sem lenne csodálható, ha politikai pártjaink a szűnődő arra használnák fel, mire az szűnődő van: a pihenésre. De mint Apponyi Albert gróf, a nemzeti párt vezére, bejelenti, hogy e hó elején beszámoló tartást régi házi választókörletében, Jászberényben.

Megvalljuk, teljesen érthető, hogy Apponyi szíve a beszámolóval. Eddig is volt tagadhatatlan a legáltalánosabb politikai vélemények között, de ha valaha, úgy éppen most nagyon is érthető, ha Apponyi érintkezni akar választóival és általuk hallani akarja szavát azok számára, kik még az egypárti politikai események után is ki bírtak tartani a nemzeti párt mellett.

Valóban, a nemzeti pártnak legtöbb szüksége van, hogy minden erővel felhasználja a szűnődő, mert a tábor bizony igen meggyőző. Legnagyobb nevé emberek egyesenes frontot csináltak a vezérnek. Ellene voltak egypárti politikai miatt: Horváth Lajos, a Deák-pártnak a régi kiadványok s vele együtt Ernő Kelen, az Apponyi párt egykori elnöke. Végleg otthagyta lapjával együtt Apponyi a hozzá csak nemrég csatlakozott Horváth Gyula is, a nemzeti párt alelnöke.

Egyetlenegy párt sem sebesült.

* A Magyar Hírlap: ezen időszaki cikkünk alapján a következők szerint.

meg oly veszedelmesen és végzetesen az egypárti politika alatt, mint a nemzeti párt. Köszönhetett azt annak a szerencsének, kétértelmű, folyton magyarázatokra szoruló s folyton homályos programnak, melyet e kérdésben — a közvélemény nagy esze dalközlésére — kiadtak.

E partt leggyorsabb a legnagyobb szűnődőben az országban. Ezt a pártot hagyta el legtöbb régi híve, kiket többé a legkevesebb nemzeti szolgálat sem lehet többé odaküldött az egykori elölkelessen követelt vezér dalközlésére.

Azt az örösi vesztésére és bizalomvesztésére a szűnődőben valahogy helyrehozni. Ezért lesz legáltalánosabb Apponyi s ezért tartottak meg minap konferenciájukat és hangnaptár magyarázat egy kisdó programjukról az izény-péjnyek értékü gyűnevezet nemzeti vívmányokról. Ezért szeretnék a föld szűnődőből az egypárti politika, az ő szűnődő-folytatás és belekapcsolódni a várvárt nemzeti szerelmek, melyek általánosan ismét ki tudják rántani a nép-szerűtlenség és bizalmatlanság binárából.

A párosokról, a szabadelvűpártból az egypárti politika miatt kilepettek már hiér sem hangzik. Vezetésük különben is a leggyengébb. Az öreg Péchy Tamás már nem harcképesség többé, ha nyugdíjára járna az elnökség, jobban megérdemelné: de kéréskedéssel, utazgatásokkal, bezedek tartásával jóvá tisztege tel-

jesen képtelen. Szapáry Gyula gróf pedig — úgy látszik — nem akar semmit sem tudni, hogy ő vezérül tekint a párosok. A válság idejében is, mikor a párosok szentül hittek, hogy a király legalább andienziára fogja hívni a volt miniszterelnöket és a disszidensek látható vezérét: — Szapáry elutasított. És a szűnődőben eszé ágában sincs Temesvári menni válsáztólhoz. Igaz, hogy ezek sem kívánják. A párosok között működése tehát Tibiad Antal vezérükreike fog szorítottak. De ezek általa történnek meg egyet is a nagy publikumból a Vadaskürti pártjának.

A függetlenségi pártokból egyik-másik képviselőről hallatszik, hogy beszámolókat tartanak, bár saját pártjuknak még mindig akát sebe a szabadelvű mozgásra nagyon gátlólag hat.

A szabadelvűpárt nem áll agítáló elemek. Nem is természet, nem is illő hízzá. Talán nincs is szükség lejtőgát demonstrálni. Hiszen ez a párt oly fényes eredményeket mutatott fel, mely korszakot alkotó lesz e hazában és mely örök dicsőségére fog mindenkor válni emek a pártnak.

De minden fényes eredmény mellett is, a pártunk kötelessége lesz, előbb-utóbb a vidéken szervezkedni és pártklubokat alakítani.

Az a felkérés és a tüntető elismerés, mely a közelmúltban a vidékről visszahangzó fölé, megérdemli, hogy megbecsültesse. És a megbecsüljük, akkor hiába használja a szabadelvűpárt ellen a szűnődő min-

den ellenzéki pártvezér, Apponyi által elvezető, Ugron Gáboron keresztül Zichy Nándor gróf.

Belföld.

Törvényhozási munka. Most már, a mint az a képviselői tagnapi ülésen, le is jelentették, — végleg meg van állapítva az, hogy a delegációkat szeptember 14-ére hívják össze Budapestre. Ez félse máj szeptember 12-én fog oda érkezni, minéljárt a lomborgi kiállítás megáltagatása után. A delegációk fogadását aligha ma szeptember 16-án lesz. A delegációk fogadását után a királyi Visegrád és B-leas Gyarmatra megy, a hol a budapesti és kassai hadtestek záró gyakorlatát lesznek. B-leas Gyarmatra a király megrit visszért Bud-pestre, meg pedig szeptember 23-án, a mikorál fogva hosszabb ideig itt fog maradni.

Mialatt a delegációk ülésének, a főrendiház tárgyalói fogja az egypárti politikai javaslatokat. A képviselők csak később októberben ül össze. Ezen előtt hogy a két ház külön ülés kezdődne meg tárgyalásait, mint a királyi leíralt hálsajátok el az ülésüket, hanem mindegyik ház maga napján is ülését.

A főrendiház július 3-án délután 11 órára ülést hirdetett, melyen a napirend előtt Szávy József igen szavakkal emlékeztet meg Carnotól. Ez elnöki bejelentések között szerepelt a köztársasági hátságyi törvényjavaslata vonatkozó képviselői ütemet s az elnök kimondta, hogy a törvényjavaslat most már legelőbb szentesítés végett fel fog terjesztetni.

Vita nélkül elfogadták a sorrad novel lát, a bélyeg novellát, a totalizátor-adót, a milliméter micsarok törvényjavaslatát s egy eszmény hely: érdekli ványa vonatkozó előterjesztést.

TÁRCZA.

Báró Eötvös Loránt.

Egy ismert tudós, kelt a nemzet, de különösen a tanügy munkái oly sokat vártak programbeszédre eddig nem mondott. Törvényszerűségeink irányára csak édes felajánlás és eddigi tevékenységéből vonhatunk következtetést, a melyre vonatkozólag egy kiváló tanfolyamot a Vasműgyártásügyi miniszteriumban közölt érdekes cikkünkől állásunk a következtetést.

Előzetesen, derült folyószábon első sorban az a pillanat magadja megfigyelünk, minőn az ifjúnok döntései kellett jövőre pályája fölött. Meg az is érdekel, hogy báró Eötvös József miként tervezte fia jövőjét, annyival is inkább, minthogy erre vonatkozólag eddig legenda került forrásunk, mely szerint be Eötvös József szorította volna át a tudományos pályára, a politikától pedig egyenesen eltiltotta volna.

A fia atyja kívánságára, bár mellősen, természettanulmányokkal is foglalkozott; először a por-pályára lépett s csak két évi jogszokás után kapta meg az engedélyt arra, hogy kizárólag természet-tudományi tanulmányait folytathatjon minenki ki Heidelbergben.

"Minden fiatal ember — így mondja később az atya e tekintetben ötvösség — ki valamire való, kivételben oly magasztos kelt ki magának, melyet többnyire meg megközelíteni sem képes, s melytől egyen ezért kössz sokszor előfordul, mint irányban keresve a hatáskört s kitüntetést, mely után végzetlenség és nincs okot neheztelni, ha ezen lehetőséget én is fölvettem rólad. Ez ok, melyről ötvösség, hogy a család és a nemzeti ügyek.

A nagy ideálitá a lelkét még praktikus is akart lenni; de még 1869-ben is, midőn már végleg megengedte volt, hogy fia kizárólag tudósok képezze magát, nem engedte meg, hogy ez a Dr. Bresselossal együtt egy Peternássi közhatalmával néki felajánlotta fiaja nagy tudományait azt tágan Spitzbergba költi pályára. Szükségünk talán, hogy megdöntsük tanárát képeztessék magát s a doctori címet nyerje el.

Ezen idővel vizsgálata fia Eötvös

azon szép sorokkal, melyekből — elég különös módon — származhatott ma fontos említtet legedzszerű meze-monda.

"Mindenekelőtt, mi Göttingenből illott, írta be Eötvös József fiának — én azt, hogy tudományai pályát követek, nemcsak nem ellenem, sőt boldogul fogam fogam magamnak, ha azaz a meggyőződésemmel szűnődő szűnődő, hogy fiam azt a pályát választotta magának, mely én a legelőbb és legboldogultabban tartok. Ha ma választást engednék: vajon fiamat mint nagy államférfit, vagy mint nagy tudóst akarom-e látni? én egy perzenyi habozás nélkül az utolsót fogom választani, mert nagyobb dicsőségnek és nagyobb feladatnak tartom az emberiség gondolatáigra állandó bevezetőjé gyakornál, mint a politikai világot egy pár ére magyarázni, mert végre is a politika legelőbb megosztá dízhét el, a haladást csak a tudomány eszközölteti."

A nemzet nagy költő-tudóst várszolgát elénk s sorok teljes egyensúlyban és önkéntelenül előmozdítja, hogy szűnődő volna tovább az atya által a jelen pillanatban, mikor édes a fejlődésünkhöz jöttünk. Így, fogad el a nemzeti kultúrát vezetési, de arra avatottak tartanak tisztelet; de ne lágy a miniszteri székben se.

oly politikai, ki minden áron mozgást akar előidézni; emlékeztet mindenkor arra, hogy haladást csak a tudomány eszközölti."

A most hivatalban levő Köztársasági miniszternek nem is lehet más irányelve; erre val a tanügyi politikai kérdésekben tett számos nyilatkozata is, a melyek közül csak az egységes közpénzügyi tárgyban mondott beszédére utalunk.

"Nem mindenki lelkesedik egyformán, — így szól a Csáky előreléte által a múlt századokban — magától a jelszótól, mely miniket itt összegyűjtött; az egységes" szó talán nem fejezi ki mind egyetelmünk azt, a mit az iskolára, azaz lefordításunkban tartunk. Tibelt mond emöl az, ha kíváncsi, legyen az iskola "jó iskola"; de tudjuk, hogy Nagyboldogasszony is csak ezt kívánja."

Nem itjtukúdi az a felszólalás e részt egész terjedelmében és így még csak a következésként ragadjuk ki belőle: "Jó iskolának kétféle kell: jó rendszer és jó tanárok. Kérdés lehet, mi a fontosabb. Én az utóbbit tartom annak." Segíteni kell a tanárokat, a tanárokat és ezzel segítve is lesz a magyar köznevelésün. Eötvösnek, a professzor-miniszternek ez egyik fő-

